

Labürindist välja. Otse ja kiiresti?

John Green "Alaskat otsides"

Pegasus, 2014

Kuna olin lugenud John Greeni populaarset teost „Süü on tähtedel“, olid mu ootused seoses autori debüütromaaniga „Alaskat otsides“ suured. Esimene neist (tegelikult küll autori teine raamat) oli nii kaasahaarav ja südantlõhestav lugu, et seda ületada oli minu arvates raske.

Sirvides veidi raamatut, märkas, et teos on jagatud kaheks osaks: „Enne“ ja „Pärast“. Loomulikult tekkis mul kohe tahtmine teada saada, mis on see suur sündmus, mis raamatu kaheks jagab. Surusin siiski oma uudishimu maha ja alustasin algusest ...

Raamatu alguses astub meie ette 16aastane Miles, tagasihoidlik ja veidi eraklik nooruk, kes oma elu elamise asemel tundub keskenduvat teiste eludele: nimelt loeb ta suurmeeste biograafiaid ja jätab sealt meelde nende viimaseid sõnu. Need viimased sõnad saavad aga romaanis mitmel korral väga tähenduslikuks. Sealt tuleb ka Milesi idee minna otsima oma Suurt Võib-ollat.

Nii lähebki oma senisest antisotsiaalsest elust tüdinud nooruk Culver Creeki internaatkooli lootuses sealt oma elu Suur Võib-olla leida. Seal kohtub ta Takumi, Chipi ja Alaskaga, kes võtavad uue poisi kiiresti oma kampa, mida iseloomustavad naps ja pahandused, et nii tema elu senisest huvitavamaks muuta. Nad pakuvad talle uusi võimlusi õppida tundma elu, aga eeskätt õppida tundma iseennast. Kes ma olen, mida ma tahan, mis on mulle tähtis? Just nendele küsimustele peab hakkama Miles ehk Tõntsu vastama.

Kindlasti mõjutavad minategelase kujunemist kõik temaga kokkupuutuvad tegelased, kuid erilisena kerkib nende seast esile Alaska Young, tark, andekas, kuid impulsiivne ja ettearvamatu. Kuigi tundub, et Miles ja Alaska hakkavad üksteisele kiiresti meeldima, kinnitab tüdruk korduvalt, et tal on oma poiss, kellesse ta on armunud. Nii jääbki minategelase osaks igatsemine ja vastuse otsimine küsimusele, kas tüdruk teda ehk siiski armastab.

Raamatu esimeses pooles keskendub tegevus põhiliselt igapäevasele koolielule, mida ilmestavad mõned suurepärased tüngad. Oma rolli mängivad ka noorte suitsetamine ja joomine, mis küll koolis loomulikult keelatud olid. Aga nagu ütles Chip: „Meile ei meeldi ettevaatlik olla.“ Ja nii ka tegutseti. Sellest lähtuvalt võiks väita, et tegemist on tüüpilise noorteromaaniga, kus astutakse üle keeldudest ja tutvutakse elu pahedega. Küllap see nii ongi, aga John Green suudab siin rohkemat.

Autor on pannud oma tegelased arutlema küsimuste üle, mis puudutavad meid kõiki, kasutades selleks ka mõjuvaid kujundeid. Näiteks Alaska arvas: „Sa veedad kogu oma elu labürindis lõksus...“ Tema põhiliseks küsimuseks oli „Kuidas me ometi pääsime siit labürindist?“. See pani ka mind tõsiselt mõtlema, sest kui Alaska sõnul on selleks labürindiks kannatamine, siis kas kannatustest pääsemine on üldse võimalik või tuleb meil õppida elama

valuga? Need on keerulised küsimused. Arvan, et autor tahab öelda, et igale küsimusele ei olegi võimalik vastust leida – me peame õppima küsimustega elama.

Just siis, kui Milesile hakkab tunduma, et tema tunded Alaska vastu pole ühepoolsed, juhtub SEE. „Enne“ saab läbi ja algab „Pärast“. Kui peatükis „Viimane päev“ tuleb nuttev ja endast väljas Alaska poiste juurde, teatades, et ta peab kiiresti ära sõitma, aiman kõige halvemat.

Pärast seda muutub kõik. Esiteks muutuvad raamatu tegelased, kes on masenduses ega suuda Alaska surmaga leppida, süüdistades ka iseend. Ootamatult muutub aga ka autori jutustamisstiil. Raamatu esimest osa oli kerge lugeda – see oli kõitev ning huvitav. Teine pool mõjub aga süngelt, lausa depressiivselt - selle lugemine ei lähe enam nii hõlpsalt. Mingi sära oleks justkui kadunud ka lausetest, väljendusest. Samuti kipub lugu natuke venima – endine hoogsus on kadunud.

Poisid hakkavad Alaska surma asjaolusid uurima, sest kahtlevad, kas tegemist oli lihtsalt avariiga. Pealegi leiavad nad labürindist välja pääsemise küsimuse juurest Alaska kritselduse „otse ja kiiresti“. Lõpuks taipavad poisid, et ükskõik kui palju nad tüdruku elus tuhnisid, ei jõua nad kunagi selgusele, kas tegu oli õnnetuse või enesetapuga. Raamatu lõpus mõistab Miles, kui tähtis on andestada, et labürindis ellu jääda, sest me suuda näha tulevikku ega oma tegude tagajärgi. Miles tõdeb, et teadmatus ei takista teda tüdrukut armastamast ega temast hoolimast – see on aga elus kõige tähtsam.

Kindlasti ei maksa John Greeni raamatute lugejatel otsida lõpulehekülgedelt sõnu „ja nii nad elasid õnnelikult elu lõpuni“. Kirjanik võib küll anda lootust, et kõik lähebki nii, nagu unistame, kuid varsti tabab kedagi traagiline saatuselöök. Siiski tuleb tõdeda, et kuigi Greeni raamatutes on palju juttu surmast, ei sisenda need lootusetust. Nii „Süü on tähtedel“ kui „Alaskat otsides“ räägivad elust, elu mõttest ja eesmärkidest, isegi kui see elu väga lühikeseks jääb.

On hea, et leidub kirjanikke, kes oskavad noortega rääkida tõsistest küsimustest nii noortepäraselt ja kaasakiskuvalt. Romaan „Alaskat otsides“ on kindlasti hea valik neile, kes otsivad lisaks põnevusele sügavamat lugemiselamust ja on valmis, et raamat ei lase neist nii pea lahti.